

Oponentský posudek na rigorózní práci Tomáše Zouzala Sociokulturní působení českého duchovenstva v 60. letech 19. století: sedlčanský vikariát pod vedením B. M. Kuldy 1860 - 1870, vedoucí práce PhDr. Luboš Velek PhD., Praha FFUK 2013, 139 s. rkp.

Cíl práce:

Cílem práce je analýza role nižšího českého duchovenstva v české národní společnosti v šedesátých letech 19. století s důrazem na vztah venkovského katolického duchovenstva k liberalismu. V pozadí tohoto tématu se vznáší snaha objektivně posoudit tezi o ghetizace katolicismu v české společnosti druhé poloviny 19. století.

Charakteristika práce:

Jedná se o ucelené a dobře vystavěné dílo, založené na vyhodnocení archivních pramenů, které jsou uloženy v příbramském státním okresním (fond sedlčanský vikariát a podřízené farnosti) a v Národním archivu (Archiv pražského arcibiskupství) a četné odborné literatury k tématu. Tomáš Zouzal je svých rozborech naprosto věrohodný a v interpretaci pestrého materiálu zcela suverénní. Jeho rigorózní práce vyznívá jako zcela ucelené dílo s jasným plánem a s promyšleným závěrem.

Metoda zpracování:

Jedná se opravdu o povedený sociokulturní rozbor duchovního a školského života jednoho ryze českého venkovského vikariátu, na kterém jsou demonstrovány někdy i současníkům nesrozumitelné obecné jevy, mezi něž patří rozkrytí identity venkovského kněze, dále naznačení vztahu mezi národním hnutím a katolicismem, mezi liberalismem a katolicismem, mezi duchovenstvem a učitelstvem. V pozadí se skrývá snaha zodpovědět otázku, proč katolické duchovenstvo ztrácelo vůči národu či národnímu hnutí v éře liberalismu „předu pod nohama“ a proč některé akce připravené katolickou hierarchií (podpora – a to i finanční – papeže v boji o Vatikán) se minuly účinkem. V úvodu se diplomant hlásí k užití diskurzivní analýzy, nicméně tato metoda zde není příliš uplatněna. Nicméně tato diplomová práce vyznívá naprosto jednoznačně fundovaně a příznávám, že jsem doposud tak vyvážené a archivně podložené dílo k tématu vztahu národa a katolické církve v druhé polovině 19. století nikdy nečetl.

Náměty do rozpravy nemám, respektive diskutabilní interpretační tvrzení jsem v rigorózní práci neobjevil. Jenom navrhuji, zda bychom si mohli v rozpravě nad touto prací vyjasnit

možnosti a meze diskurzivní analýzy jako výzkumné metody. K výrazným kladům práce patří také užití kultivovaného jazyka.

Závěrečné shrnutí:

Rigorózní práci Tomáše Zouzala doporučuji zcela jednoznačně pro její nespornou odbornou kvalitu, interpretační úroveň (viz s. 57: „nižší duchovenstvo se nechtělo vázat na svatovítskou kapitolu, která stála v rámci národního hnutí na rozdíl od vyšehradské víceméně stranou“) dobrou stylistickou a jazykovou úroveň a hlavně vysokou interpretační úroveň. Zároveň ji navrhuji předložit jako rigorózní práci.

V Rožmitále pod Třemšínem dne 31. 8. 2013

Prof. PhDr. Milan Hlavačka, CSc.